

ARREST VAN HET HOF (Zesde kamer)
2 juni 1994 *

In de gevoegde zaken C-69/93 en C-258/93,

betreffende twee verzoeken aan het Hof krachtens artikel 177 EEG-Verdrag van de Pretura circondariale di Roma, Sezione distaccata di Castelnuovo di Porto (Italië), in de aldaar aanhangige gedingen tussen

Punto Casa SpA

en

Sindaco del Comune di Capena,
Comune di Capena,

en tussen

Promozioni Polivalenti Venete Soc. coop. arl (PPV)

en

* Procestaal: Italiaans.

**Sindaco del Comune di Torri di Quartesolo,
Comune di Torri di Quartesolo,**

om een prejudiciële beslissing over de uitlegging van de artikelen 30 en 36 EEG-Verdrag,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Zesde kamer),

samengesteld als volgt: G. F. Mancini, kamerpresident, M. Diez de Velasco (rapporteur), C. N. Kakouris, F. A. Schockweiler en P. J. G. Kapteyn, rechters,

advocaat-generaal: W. Van Gerven,
griffier: L. Hewlett, administrateur,

gelet op de schriftelijke opmerkingen ingediend door:

- verzoeksters in de hoofdgedingen, vertegenwoordigd door F. Di Maria, G. Maestosi en F. Tedeschini, advocaten te Rome,
- de Griekse regering, vertegenwoordigd door V. Kontolaimos en C. Sitara, juridisch adviseurs bij de juridische dienst van de staat, als gemachtigden,
- de regering van het Verenigd Koninkrijk, vertegenwoordigd door S. L. Hudson, van het Treasury Solicitor's Department, als gemachtigde, en N. Paines, Barrister,
- de Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door A. Aresu, lid van haar juridische dienst, als gemachtigde,

gezien het rapport ter terechtzitting,

gehoord de mondelinge opmerkingen van verzoeksters in de hoofdgedingen, de Griekse regering, de regering van het Verenigd Koninkrijk en de Commissie, ter terechtzitting van 24 februari 1994,

gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 23 maart 1994,

het navolgende

Arrest

- 1 Bij beschikkingen van 16 december 1992 en 22 maart 1993, ingekomen bij het Hof op 15 maart respectievelijk 27 april daaraanvolgend, heeft de Pretura circondariale di Roma, Sezione distaccata di Castelnuovo di Porto, krachtens artikel 177 EEG-Verdrag twee prejudiciële vragen gesteld over de uitlegging van de artikelen 30 en 36 van het Verdrag, ten einde de Italiaanse regeling inzake de sluiting van detailhandelszaken op zondag aan die bepalingen te kunnen toetsen.
- 2 Die prejudiciële vragen zijn gerezen naar aanleiding van maatregelen, van overheidswege tegen de exploitanten van twee supermarkten getroffen wegens overtreding van bedoelde regeling.
- 3 De Italiaanse wet nr. 558 van 28 juli 1971 regelt de winkelopeningstijden en de verkoopactiviteiten voor de detailhandel. Artikel 1, lid 2, sub a, van deze wet schrijft een algehele winkelsluiting op zon- en feestdagen voor, behoudens de in diezelfde wet genoemde uitzonderingen.

- 4 Artikel 10 van de wet voorziet in administratieve sancties in geval van overtreding. De specifieke bepalingen inzake de openingstijden worden door de regio's vastgesteld. De controle op de naleving van de geldende bepalingen is opgedragen aan de burgemeesters van de gemeenten, die sancties kunnen opleggen.
- 5 Verzoeksters in de hoofdgedingen zijn exploitant van een supermarkt, gelegen op het grondgebied van de gemeente Capena, respectievelijk een winkelcentrum, gelegen op het grondgebied van de gemeente Torri di Quartesolo. Omdat de betrokken winkelruimten gedurende meerdere zon-en feestdagen open waren gebleven, legden de burgemeesters van de twee gemeenten de exploitanten administratieve sancties op.
- 6 Verzoeksters in de hoofdgedingen wendden zich daarop tot de bevoegde rechter, met het betoog dat een belangrijk deel van de in de betrokken winkelruimten gemaakte omzet wordt behaald met produkten afkomstig uit andere Lid-Statens van de Gemeenschap. Huns inziens zijn de litigieuze nationale bepalingen derhalve onverenigbaar met artikel 30 van het Verdrag.
- 7 De Pretura circondariale di Roma, Sezione distaccata di Castelnuovo di Porto, heeft de behandeling van de zaken geschorst en in zaak C-69/93 de volgende prejudiciële vragen gesteld:
- „1) Vormt een bepaling van nationaal recht, die kleinhandelaars het verbod oplegt op zondag te verkopen (uitgezonderd bepaalde produkten), maar niet op die dag te werken, en waarbij aan de overtreders van die bepaling de sanctie van gedwongen sluiting wordt opgelegd, waardoor de verkoop in die winkels, mede de verkoop van in andere Lid-Statens van de Gemeenschap geproduceerde goederen, aanzienlijk daalt, met als gevolg een daling van de invoer uit die Lid-Statens,

- a) een maatregel van gelijke werking als een invoerbeperking in de zin van artikel 30 EEG-Verdrag en de latere overeenkomstig de beginselen van dat artikel vastgestelde communautaire wetgeving;
- b) dan wel een middel tot willekeurige discriminatie of verkapte beperking van de handel tussen Lid-Statens;
- c) dan wel een onevenredige of niet passende maatregel, gelet op het doel van de bepaling van nationaal recht;

nu

- de grootwinkelbedrijven en de georganiseerde distributie (waartoe verzoekster behoort) gemiddeld meer uit andere Lid-Statens ingevoerde producten verkopen dan de kleine en middelgrote winkels;
 - de omzet van de grootwinkelbedrijven en de georganiseerde distributie op zondag niet kan worden gecompenseerd door andere aankopen tijdens de overige weekdays, daar de klanten zich dan voor hun aankopen tot een verkoopcircuit wenden dat zich in het algemeen bij de nationale producenten bevoorraadt?
- 2) In geval van een bevestigend antwoord op de eerste vraag: valt de in de betrokken nationale bepaling vastgestelde maatregel onder de in artikel 36 EEG-Verdrag voorziene afwijkingen van artikel 30, of onder andere in het gemeenschapsrecht voorziene afwijkingen?"

In zaak C-258/93 zijn in wezen gelijklopende vragen aan het Hof voorgelegd.

De eerste vraag

- 9 Met zijn eerste vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen, of een nationale regeling als hier aan de orde binnen de werkingssfeer van artikel 30 van het Verdrag valt.
- 10 Vooraf zij eraan herinnerd, dat artikel 30 van het Verdrag kwantitatieve invoerbeperkingen en alle maatregelen van gelijke werking tussen de Lid-Staten verbiedt.
- 11 Volgens vaste rechtspraak vormt iedere maatregel die de intracommunautaire handel al dan niet rechtstreeks, daadwerkelijk of potentieel kan belemmeren, een maatregel van gelijke werking als een kwantitatieve beperking (arrest van 11 juli 1974, zaak 8/74, Dassonville, Jurispr. 1974, blz. 837, r. o. 5).
- 12 Van een al dan niet rechtstreekse, daadwerkelijke of potentiële belemmering van de handel tussen de Lid-Staten in de zin van genoemd arrest Dassonville is geen sprake, wanneer op produkten uit andere Lid-Staten nationale bepalingen worden toegepast die bepaalde verkoopmodaliteiten aan banden leggen of verbieden, mits die bepalingen gelden voor alle betrokken marktdeelnemers die op het nationale grondgebied activiteiten ontplooiën, en mits zij, zowel rechtens als feitelijk, de verhandeling van nationale produkten en die van produkten uit andere Lid-Staten gelijkelijk treffen. Wanneer aan deze voorwaarden is voldaan, heeft de toepassing van dergelijke regelingen op de verkoop van produkten uit een andere Lid-Staat, die aan de door die staat vastgestelde voorschriften voldoen, immers niet tot gevolg, dat de toegang tot de markt van die produkten onmogelijk wordt gemaakt of meer wordt bemoeilijkt dan voor nationale produkten het geval is. Die regelingen vallen derhalve niet binnen de werkingssfeer van artikel 30 van het Verdrag (zie arrest van 24 november 1993, gevoegde zaken C-267/91 en C-268/91, Keck en Mithouard, Jurispr. 1993, blz. I-6097, r. o. 16 en 17).

- 13 Met betrekking tot een regeling als thans aan de orde is, die de omstandigheden betreft waaronder de goederen aan de consument mogen worden verkocht, moet worden vastgesteld dat aan de in laatstbedoeld arrest genoemde voorwaarden is voldaan.
- 14 De betrokken regeling geldt immers, zonder onderscheid naar de herkomst van de produkten, voor alle betrokken marktdeelnemers en treft de verhandeling van produkten uit andere Lid-Staten niet anders dan die van nationale produkten.
- 15 Bijgevolg moet op de vragen van de nationale rechter worden geantwoord, dat artikel 30 van het Verdrag aldus moet worden uitgelegd, dat het niet van toepassing is op een nationale winkelsluitingsregeling die geldt voor alle marktdeelnemers die op het nationale grondgebied activiteiten ontplooiën, en die, rechtens en feitelijk, de verhandeling van nationale produkten en die van produkten uit andere Lid-Staten gelijkelijk treft.

De tweede vraag

- 16 Gelet op het antwoord op de eerste vraag, behoeft op de tweede vraag geen uitspraak te worden gedaan.

Kosten

- 17 De kosten door de Griekse regering, de regering van het Verenigd Koninkrijk alsmede de Commissie van de Europese Gemeenschappen wegens indiening hunner opmerkingen bij het Hof gemaakt, kunnen niet voor vergoeding in aanmerking

komen. Ten aanzien van de partijen in het hoofdgeding is de procedure als een aldaar gerezen incident te beschouwen, zodat de nationale rechterlijke instantie over de kosten heeft te beslissen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Zesde kamer),

uitspraak doende op de door de Pretura circondariale di Roma, Sezione distaccata di Castelnuovo di Porto, bij beschikkingen van 16 december 1992 en 22 maart 1993 gestelde vragen, verklaart voor recht:

Artikel 30 EEG-Verdrag moet aldus worden uitgelegd, dat het niet van toepassing is op een nationale winkelsluitingsregeling die geldt voor alle marktdeelnemers die op het nationale grondgebied activiteiten ontplooiën, en die, rechs- tens en feitelijk, de verhandeling van nationale produkten en die van produkten uit andere Lid-Staten gelijkelijk treft.

Mancini

Diez de Velasco

Kakouris

Schockweiler

Kapteyn

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 2 juni 1994.

De griffier

De president van de Zesde kamer

R. Grass

G. F. Mancini